

Տ Ա Ճ Կ Ա Հ Ա Յ Ք

Լոնսոնցաբնակ վաճառական Գալուստ էֆ. Կիւլպենկեան 1000 ֆր. ղրկած է Ս. Պատրիարք Հօր՝ Պատրիարքարանի պարտքին հատուցման ի նպաստ:

Վսեմ. Պօղոս վաշա նուպար իր հանրածանօթ առատաձեռնութեամբ և ինքնաբերաբար 100 անգլ. ոսկի նուիրած է Աղգ. Հիւանդանոցին: Իսկ 500 անգլ. ոսկի Աղգ. Պատրիարքարանի պարտուց բարձման օժանդակելու համար:

Վսեմ. Աբրահամ Բարթոլ վաշա Աղեքոսանդրիայէն գրով մը Ս. Պատրիարքին ղրկած է 200 անգլ. ոսկի չէք մը Պատրիարքարանի պարտուց բարձման ի նպաստ:

Նոյնպէս Գահերէէն Պետրոս էֆ. Կարապետեան 50 անգլ. ոսկինոց չէք մը ղրկած է այս նպատակով:

Թաթուս էֆ. Ունճեան Գատըգիւղի Թաղական Խորհուրդին յայտնած է թէ 700 ոսկի կը կտակէ տեղւոյն ս. Թագաւոր եկեղեցիին: Խորհուրդն ղգածուած Ունճեան էֆ.ի այս առատաձեռնութենէն, որոշեց ամէն ս. Կարապետի տօնին հոգեհանգըստեան պաշտօն կատարել տալ ս. Թագաւոր եկեղեցիին մէջ, ի յիշատակ ողբացեալ Արիկ էֆ. Ունճեանի և նոյն գերգաստանին ըտոր հանգուցեալ անդամոց: Այս առթիւ, ս. Թագաւոր եկեղեցւոյ քարոզիչ Տ. Ղևոնդ վարդ. Գուրեան կիրակի օր պատարագեց նոյն եկեղեցւոյն մէջ և քարոզելով, ի վեր հանեց Ունճեան գերգաստանին բարեսիրական ղգացումներն և գովեստով յիշեց Թաթուս էֆ.ի այս նոր նուիրատուութիւնը:

Փաղ. Ժողովոյ յանձնարարութեան համաձայն Ուսումն. Խորհուրդը վարժարանաց տեսուչներուն հետ խորհրդակցելով կիսամտեայ կիրակնօրեայ կրօն. դասախօսութիւն մը հաստատեց՝ նպատակ ունենալով առաքինութիւնները գրուատել և մոլութիւնները ձաղկել. առ այս կարգագիր Յանձնաժողով մը ընտրուեցաւ:

† Յակոբ Ոսկան. Յունուար 13/26-ին շաբաթ գիշեր Պոլիս վախճանեց է Յակոբ Ոսկան, խոր ծերութեան հասած:

Պոլսոյ հայ ուսուցիչներուն երէցն էր, ազգային վարժա-
րաններուն մէջ հայ և ֆրանսերէն լեզուները դաստիարակելով
աւելի քան վաթսուն տարի: Մասնաւորապէս Սամաթիա,
Խում-խարու և Օրթագեղ թաղերը աշխատած էր:

Հայ գրական պատմութեան մէջ ալ պիտի յիշատակուի
այն բանաստեղծութիւններովը, որոնք 1860 թուականէն յետոյ
ամէն տարի կանոնաւորապէս կը հրատարակուէին Միւհէնտի-
սեան տպարանի Օրացոյցին մէջ: «Նժդեհ»ին երգը հիմակ ալ
որտի յուզմամբ կրնայ կարգացուիլ. 1865 ին հրատարակուած
թէւ, բայց իր «նորութեան հրապոյրը» կորուսած չի համա-
րուիր, վասն զի ազգային աղէտներն ալ երբեք չեն հիննար:

Երզնկայի Առաջնորդարանին արտօնութեամբ նուագա-
հանդէս մը պիտի կազմակերպուի ի նպատտ արդիւնաշատ
դաստիարակի մը՝ Գույումճեան էֆ. ի որ երեսնամեայ արդիւ-
նալի պաշտօնավարութիւն մը ունեցած է: Անշուշտ թէ հոս և
թէ ուրիշ քաղաքաց մէջ գտնուող նոյն դաստիարակին համա-
կիր կըթափէր անձնաւորութիւնները և աշակերտները պիտի
փութան նիւթապէս և բարոյապէս մասնակցել սոյն հանդիսին:
Այս նուագահանդէսը որ անցեալ գեկտ. 31-ին տեղի պիտի
ունենար յետաձգուեցաւ Մեծ Բարիկենդանի օրերուն, որպէս զի
թէ հեռաքնակ ազգայինները կարենան մասնակցելու ժամանակ
ունենալ և թէ հանդէսը վայելուչ կազմակերպութեամբ մը
ներկայանայ՝ որչափ կը ներեն տեղական պայմաններն ու մի-
ջոցները:

Սիսեմ կը գրեն մեղի.—Մենք Կիլիկիացիքս որ դեռ ոչ մի
կերպով չօգնեցինք Ն. Ա. Օթութեան՝ հրաշքներ կը սպասենք.
եթէ չենք կարող օգնել նիւթապէս՝ դոնէ քաջալերենք զինքը
բարոյապէս: Հոգեւոր պետին՝ նիւթական և բարոյական օգնու-
թիւններ զլանալէ յետոյ անկէ ինչ պէտք է սպասենք և ինչ
իրաւունք ունինք սպասելու: Հակառակ այս ամէնուն՝ Ն. Ա.
Օթութիւնը սակայն անվհատ կը գործէ: Ժառանգաւորաց վար-
ժարանը 25 աշակերտներով կը շարունակէ իր ընթացքը. ստոյգ
տեղերէ իմացած ենք թէ վանքին ընդարձակ ագարակը արգիւ-
նաւոր շաւիղի մը մէջ մտած է և այս տարի ալ նոյն ագարակի
մէջ եղած ջաղացքը ի շահ Ս. Աթոռոյ բանեցնելու համար Հա-
լեպէն ամսականով մասնագէտ ջաղացպան մը հրաւիրուած և
գործի ալ սկսած է:

Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսը Կիլիկեան բոլոր առաջնորդաց շրջաբերական մը ղրկած է, որով կը յանձնարարէ իր Կաթողիկոսութենէն առաջ և իր պաշտօնավարութեան քառամեայ շրջանին մէջ բոլոր վարժարանաց մէկ բազմատական ցուցակը պատրաստել, ուր պիտի նշանակուին երկօժառ աշակերտաց յաւելեալ թիւը, պիտեճնէրու քանակութիւնը, ուսուցչաց անունները, օտար վարժարաններ գացող և անոնցմէ մեր վարժարանները եկողներու թիւը:

Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսը մօտերս հովուական այցելութեան պիտի ելնէ դէպ ի Զոր Մէրզիմէն և անկէ ուրիշ թեմեր:

Հայ-Հռովմեականք.—Կ. Պատրիարք Տ. Պօղոս Ս. Սապպաղեան՝ ճիշդ ասկէ 50 տարի առաջ ստացած է քահանայութեան կարգը: Արդ, ն Սրբազնութեան քահանայութեան յիսնամեայ յորեւեանը պիտի կատարուի ի մօտոյ: Այս մասին հարկ եղած կարգադրութիւնները ընելու համար՝ Հայ-Հռովմեական երևելիներէ բաղկացած մասնախումբ մը կազմուեցաւ, որ պիտի անօրինէ հարկ եղածը: Այս յորեւեանին առթիւ հաւաքուած գումարը պիտի նուիրուի ո. Յակոբայ անկելանոցին:

— Հայ-Հռովմեական եկեղեցիէն Տ. Պօղոս վարդ. Գույումճեան, ընիկ Ատանացի և դաստիարակուած Հռոմի Լեւոնեան վարժարանին մէջ, անցեալում Ատանայի Առաջնորդարանը դիմելով՝ խնդրած է որ ընդունուի Մայր եկեղեցւոյ գիրկը: Ն. Արժանապատուութիւնը ընդունուած է սիրայօժար և որոշուած է մօտ օրէն վեղարի օրհնութիւնը տալ իրեն: Տ. Պօղոս վարդ. Առաջնորդական Տեղապահ կարգուեցաւ Ատանայի:

Տասնեւհինգ հայ-բողոքականներու մայրենի եկեղեցւոյ ծոցը վերադառնալը.—Եէնիճէէն կը գրեն մեղի.—Պրուսայի Առաջնորդական իրաւասութեան տակ դռնուող եէնիճէ գիւղի բողոքական ազգայիններէն այր և կին, մօտաւորապէս տասնէհինգ հոգի, իրենց Մայրենի եկեղեցւոյ ծոցը վերադարձած և հարկ եղած ձեւակերպութիւնները կատարուած են: Ասոնք առանց բանաւոր պատճառի ու առանց ճշմարիտ համոզման օտարացած ու խորթացած էին իրենց նախահարց եկեղեցիէն. ուստի ընական էր որ տեւական չըլլար այս ուժացումը ու օր մըն ալ վերջապէս վերադառնային իրենց մայրենի եկեղեցիին ծոցը: Նոյնպէս երկու Հայ-բողոքականներ ևս տրամադրութիւն յայտնած են վերադառնալ, մկրտուելով ու զրոշմի խորհուրդը ստանալով:

Յեղուատի մէջ. երուսաղէմ Բեթղէհէմի մատրան մէջ
Հայերը և Լատին Կաթողիկոսները արիւնահեղ ընդհարում ունե-
ցած են:

Ահաւասիկ շարժառիթը: Այդ մատրան աջ թևին մէջ
Հայերը, Խիտիները և Սուրիացիները իրենց խորանը ունին, ուր
քահանաները որոշեալ ժամուն կուգան արարողութիւննին կա-
տարել: Յունուար 9 ին, ժամը իրիկուան 3 ին կարգը Հայոցն
էր: Եւ մինչ Հայերը աղօթքի կեցած էին, Լատինները թափօր
կազմելով, Հայ քահանային այնքան մօտիկէն անցան որ արա-
րողութիւնը խանգարեցին: Հայ վարդապետը խնդրեց որ քիչ
մը սպասեն, մինչև արարողութիւնը վերջանայ. բայց Լատին
քահանաները չուղեցին մօտիկ ընել և իրենցները դռգռեցին
հայոց վրայ յարձակում ընելու: Յեժկուունքը ընդհանուր եղաւ:
Շուտ մը Լատիններուն օգնութիւն հասաւ, որով կրցան հա-
յերը ծանր վիճակի մէջ դնել: Կռուողները իրարմէ զատելու
համար տեղական իշխանութիւնը միջամտեց, և դանակով վի-
րաւորուած բաւական թուով հայեր վերցուց:

Այս չորրորդ անգամն է որ այսպիսի ծեծկուունք տեղի
կունենայ Հայերուն և Լատիններուն միջև:

Պոլսոյ թերթերի մէջ կարդում ենք, որ Մուշեղ
եպիսկոպոսը «Հոգւոյն Սրբոյ, Ս. Աստուածածնի վերա-
փոխման, Ս. Հաղորդութեան և այլ եկեղեցու հաւատա-
լիքներուն և ծէսերուն դէմ մոլար վարդապետութիւններ»
է հրատարակել: Կ. Պոլսի կրօնական ժողովը «միաձայն
հաւանութեամբ» դատապարտելով նրա ընթացքը, պահան-
ջել է յետ վերցնել իւր գրածները:

Հետաքրքրական է անշուշտ թէ որոնք են Մուշեղ
եպիսկոպոսի քարոզած մոլորութիւնները եկեղեցու վար-
դապետութեան դէմ. բայց դժուար է լրագրական տե-
ղեկութիւնների հիման վրայ եզրակացութիւն հանել. այդ-
պատճառով մենք կսպասենք, մինչև Ազգիս ընդհանրական
Հայրապետին պաշտօնական տեղեկութիւն տրուի Տաճկա-
հայերին աղմկող հարցի մասին: Չենք հասկանում միայն,
թէ ինչո՞ւ մինչև այժմ այդ տեղեկութիւնը չկայ Էջմի-
ածնում: